

Konkurs wiedzy o kulturze świata antycznego
dla uczniów szkół średnich z województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2023/2024

**Konkurs odbywa się pod patronatem Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty
i organizowany jest w ramach programu edukacyjnego Akademia Antyczna**

Akademia Antyczna to program edukacyjny realizowany przez Dział Edukacji Muzeum Narodowego w Szczecinie we współpracy z Instytutem Filologii Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Celem autorów projektu jest upowszechnianie wiedzy o kulturze antycznej oraz popularyzacja zbiorów Muzeum Narodowego w Szczecinie, w szczególności kolekcji antycznej Heinricha Dohrna. W ramach programu odbywają się cyklicznie wykłady wybitnych znawców z ośrodków akademickich w Polsce. Akademia Antyczna to także konkursy interdyscyplinarne, adresowane do dzieci i młodzieży. Ich celem jest rozwijanie zainteresowań i zdobywanie dodatkowej wiedzy integrującej różne dyscypliny nauki przez uczniów.

1. Organizatorzy konkursu:

- Dział Edukacji Muzeum Narodowego w Szczecinie
- Instytut Filologii Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

2. Partnerzy konkursu:

- Polskie Towarzystwo Filologiczne, Oddział Terenowy w Szczecinie
- Stowarzyszenie Historyków Sztuki, Oddział Szczeciński

3. Cele konkursu:

- rozwijanie zainteresowania młodzieży szeroko rozumianą kulturą antyczną, elementami kultury matematycznej, literaturą i sztuką,
- kształcenie umiejętności poznawczego interpretowania i odnajdywania szerszego kontekstu dzieł sztuki,
- podniesienie poziomu ogólnej wiedzy humanistycznej uczniów,
- integracja wiedzy i umiejętności z różnych przedmiotów szkolnych,
- wykształcenie umiejętności oceny kulturowego dorobku cywilizacji europejskiej,
- popularyzacja zbiorów Muzeum Narodowego w Szczecinie, w tym przede wszystkim kolekcji antycznej Heinricha Dohrna.

4. Przedmiot konkursu

Kultura starożytnej Grecji i Rzymu z uwzględnieniem elementów wiedzy o kulturze minojskiej, mykeńskiej, cykladzkiej oraz etruskiej. Program merytoryczny konkursu obejmuje wiedzę i umiejętności z zakresu przedmiotów humanistycznych, elementy kultury matematycznej oraz materiał zawarty w podanej literaturze.

5. Uczestnicy konkursu

W konkursie mogą brać udział **uczniowie szkół średnich** z województwa zachodniopomorskiego. Udział w konkursie jest dobrowolny i bezpłatny.

6. Organizacja

Konkurs jest dwuetapowy.

Etap I to eliminacje szkolne.

Uczestnicy będą musieli rozwiązać test online na platformie TEAMS i wykonać prace plastyczne. Tematyka prac związana jest z kulturą starożytnej Grecji i Rzymu oraz elementami kultury matematycznej. Każdy uczestnik zobowiązany jest do wykonania dwóch prac plastycznych. Cztery formy projektów, spośród których można wybierać, są wskazane i szczegółowo omówione pod hasłem **formy prac plastycznych**. Do każdej pracy należy przygotować opis. Format 30 cm × 30 cm; papier typu bristol.

Uczestnik może połączyć w jednej pracy kilka technik plastycznych spośród wymienionych poniżej (np. a+b, a+c, b+c):

- a) techniki rysunkowe: rysunek kredkami ołówkowymi, cienkopisami, tuszem (czarnym, kolorowym) za pomocą pędzla lub patajka,
- b) techniki malarskie: malowanie farbami plakatowymi, akwarelowymi, temperowymi,
- c) techniki dekoracyjne: mozaika – naklejanka z kawałków kolorowego papieru, wydzieranka z gazety, wycinanka z papieru, aplikacje z tkanin, włóczek, sznurków.

Uwaga! W technikach dekoracyjnych warto zastosować kolorowy papier z bloku technicznego, szary papier pakowy, tektury lub papiery o różnej fakturze i grubości. Można wykorzystać również papier samodzielnie zabarwiony naturalnymi pigmentami, np. sokiem z owoców, herbatą, kawą, wywarem z cebuli.

Formy prac plastycznych:

W realizacji podanych poniżej form należy uwzględnić wybraną prawidłowość matematyczną, **np. symetrię, złoty podział odcinka, translację**.

- I. projekt pojedynczego motywu dekoracyjnego – ornamentu,
- II. projekt wzoru dekoracyjnego np. na posadzkę, tkaninę, ścianę, elewację budynku,
- III. projekt formy użytkowej wraz ze wzorem dekoracyjnym na jej powierzchni,
- IV. projekt budowli – całej bryły lub wybranego fragmentu, np. frontu biblioteki, ganka, domu mieszkalnego.

Przyjmujemy prace bez oprawy w passe-partout.

Do każdej pracy należy dołączyć opis zawierający wybraną formę (I–IV) i wyjaśnienie zastosowanych pojęć lub twierdzeń matematycznych. Objętość opisu nie powinna przekraczać 1 strony A4; czcionka: 12 pkt., interlinia: 1,5 wiersza.

Jeden uczestnik może zgłosić do konkursu tylko jeden zestaw złożony z dwóch prac.

Zgłoszenia uczniów do udziału w konkursie należy przesłać na adres e-mailowy do 15 grudnia 2023. W tabeli prosimy o podanie imion i nazwisk uczniów oraz ich adresów internetowych. Tabela zgłoszenia, regulamin i terminarz będą dostępne na stronie internetowej plw zakładce „Edukacja/Konkursy”.

Uwaga! Na tej stronie będą zamieszczane wszystkie informacje dotyczące konkursu. Eliminacje szkolne organizuje i przeprowadza Dział Edukacji Muzeum Narodowego w Szczecinie. Eliminacje szkolne (egzamin pisemny – test, który przygotują organizatorzy konkursu w wersji online) odbędzie się **21 lutego 2024 (środa) o godz. 11.00**. Uczniowie zobowiązani są dostarczyć nauczycielowi opiekunowi prace plastyczne z opisem oraz oświadczeniem rodziców wyrażających zgodę na przetwarzanie danych osobowych osoby nieletniej – załącznik nr 1 do regulaminu do **28 lutego 2024 (środa)**. Prace można dostarczyć osobiście w godzinach otwarcia Muzeum Narodowego w Szczecinie, ul. Wały Chrobrego 3 lub wysłać pocztą na adres:

Muzeum Narodowe w Szczecinie
Dział Edukacji
ul. Wały Chrobrego 3
70-502 Szczecin

Lista uczestników zakwalifikowanych do etapu II będzie dostępna na stronach internetowych organizatorów **8 marca 2024 roku**.

Etap II odbędzie się **16 kwietnia 2024 roku** w Muzeum Narodowym w Szczecinie, ul. Wały Chrobrego 3.

Etap II składa się z dwóch części:

- części pisemnej z zakresu historii sztuki, która odbędzie się o godzinie 9.00, składającej się z testu wyboru i uzupełnienia (czas 60 min),
- części ustnej, która odbędzie się po części pisemnej. Kolejność odpowiadania uczestników konkursu zostanie podana w dniu eliminacji wojewódzkich. Pierwszeństwo będą miały osoby przyjezdne i biorące udział w innych konkursach odbywających się w dniu eliminacji.

Uwaga! Część ustna składa się z:

- a) odpowiedzi na pytania ze znajomości mitów (Hermes i jego przygody, Apollo – wszystkie historie, Marsjasz, Narcyz, Dafne, Dionizos, Meduza, Helena Trojańska, porwanie Europy, Dedal i Ikar, Arachne, Ariadna i Tezeusz, Prometeusz, Orfeusz i Eurydyka, miecz Damoklesa) oraz malarstwa europejskiego na przestrzeni wieków, obrazującego wskazane mity;
- b) interpretacji wybranych ksiąg z „Odysei” autorstwa Homera. (Obowiązkowo księga:
 - **Pieśń I Zgromadzenie bogów. Rady Ateny dla Telemacha,**
 - **Pieśń III Wydarzenia w Pylos (Telemach u Nestora),**
 - **Pieśń IV Wydarzenia w Sparcie (Telemach u Menelaosa),**

- **Pieśń XI U zmarłych,**
- **Pieśń XVII Telemach wraca do miasta Itaki,**
- **Pieśń XXIV Pojednanie**

c) analiza dzieł sztuki, które organizator konkursu udostępni na stronie internetowej **www.muzeum.szczecin.pl** w zakładce „Edukacja” **11 marca 2024 roku.**

Uwaga! Uczestnicy konkursu mają możliwość wzięcia udziału w bezpłatnych warsztatach interpretacji i analizy dzieł sztuki oraz tekstów źródłowych, odbywających się od stycznia 2024 do marca 2024 roku. Zgłoszenia od nauczycieli oraz uczniów na warsztaty przyjmujemy pod adresem d.obalek@muzeum.szczecin.pl.

7. Zasady i kryteria oceniania

I etap

Test: maksymalnie 50 punktów.

Kryteria oceny realizacji plastycznych (maksymalnie 40 punktów):

- zgodność przedstawień z podanymi tematami,
- poziom estetyczny i kompozycja wykonanych prac,
- matematyczna poprawność opisu prac plastycznych,
- dobór materiałów i ich zestawienie w kontekście tematyki konkursu.

Do II etapu przechodzą osoby, które uzyskały co najmniej 31 punktów (60% + 1 punkt) z testu i 25 punktów (60% + 1 punkt) z prac plastycznych.

II etap

Wypowiedź ustna: pytanie z zakresu znajomości mitów – 10 punktów.

Oceniane zgodnie z kryteriami zawartymi w poniższej tabeli:

Lp.	Kryteria	Punktacja
1.	Rozpoznanie i określenie mitu	0–2
2.	Umieszczenie problemu w szerszym kontekście epoki, znajomość literatury	0–2
3.	Umiejętność analizy treści i formy dzieła plastycznego oraz jego interpretacji; posługiwanie się odpowiednią terminologią	0–4
4.	Konstrukcja i styl wypowiedzi	0–2
	Maksymalna liczba punktów	10

Wypowiedź ustna: pytanie dotyczące interpretacji wybranych tekstów z dzieła Apulejusza z Madaury „Metamorfozy albo złoty osioł” (Amor i Psyche, Izyda) – 10 punktów

Oceniane zgodnie z kryteriami zawartymi w poniższej tabeli:

Lp.	Kryteria	Punktacja
1.	Rozpoznanie i określenie utworu, czasu i miejsca jego powstania	0–2
2.	Umieszczenie problemu w szerszym kontekście epoki, znajomość literatury	0–2
3.	Umiejętność analizy treści i formy dzieła literackiego lub plastycznego oraz jego interpretacji; posługiwanie się odpowiednią terminologią	0–4
4.	Konstrukcja i styl wypowiedzi	0–2
	Maksymalna liczba punktów	10

Oceny w II etapie są sumowane – łącznie maksymalnie 60 punktów.

Finalistą konkursu zostaje każdy uczestnik, który zakwalifikował się do II etapu i uczestniczył w nim, ale nie przysługują mu uprawnienia laureata. Laureatem konkursu zostaje uczestnik, który uzyskał w II etapie minimum 49 punktów (80% + 1 punkt).

Oficjalna lista finalistów i laureatów konkursu zostanie opublikowana na stronie internetowej www.muzeum.szczecin.pl w zakładce „Edukacja” **22 kwietnia 2024 roku**. Wszystkich finalistów i laureatów zapraszamy na uroczyste zakończenia konkursu wiedzy o kulturze świata antycznego oraz rozdanie nagród i dyplomów, które odbędzie się **23 kwietnia 2023 (wtorek) w Muzeum Narodowym w Szczecinie, ul. Wały Chrobrego 3, o godzinie 12.00.**

8. Dodatkowe informacje

Uczestników konkursu obowiązuje również wiedza z zakresu wykładów prowadzonych w ramach programu edukacyjnego Akademia Antyczna (terminy i tematy dostępne na stronach internetowych organizatorów). Uczestnicy mogą otrzymać dodatkowe punkty za udział w wykładach w ramach programu edukacyjnego Akademia Antyczna (potwierdzenie obecności u Krystyny Milewskiej).

9. Lektury

9.1. Lektury obowiązkowe do wszystkich etapów:

Sztuka świata, t. 2, red. P. Trzeciak, Warszawa 1996

E. Makowiecka, *Sztuka Grecji*, Warszawa 2006

E. Makowiecka, *Sztuka Rzymu od Augusta do Konstantyna*, Warszawa 2010

E. Wipszycka, *Cywilizacja starożytna. Podręcznik dla szkół średnich: wersja rozszerzona*, Warszawa 1998

9.2. Lektury obowiązkowe do II etapu:

W. Markowska, *Mity Greków i Rzymian*, wyd. dowolne

wybrane teksty z książki Apulejusza z Madaury „Metamorfozy albo złoty osioł” (Amor i Psyche, Izysda), udostępnione przez organizatorów na stronie internetowej www.muzeum.szczecin.pl w zakładce „Edukacja” **28 lutego 2020 roku**

9.3. Polecane lektury uzupełniające do II etapu:

E. Gombrich, *O sztuce*, wyd. dowolne

K. Marciniak, *Mitologia grecka i rzymska*, Warszawa 2010

K. Kerényi, *Mitologia Greków*, Warszawa 2002

R. Graves, *Mity Greków*, wyd. dowolne

Mit-człowiek-literatura, Warszawa 1992

P. Grimal, *Słownik mitologii greckiej i rzymskiej*, Wrocław 2008 (także wydania wcześniejsze)

Mała encyklopedia kultury antycznej, Warszawa 1966 i późniejsze

Słownik terminologii sztuk pięknych, wyd. nowe, red. K. Sulkiwicz, Warszawa 1996

S. Stabryła, *Zarys kultury starożytnej Grecji i Rzymu*, Warszawa 2007

Słownik kultury antycznej, red. R. Kulesza, Warszawa 2012

W. Kopaliński, *Słownik mitów i tradycji kultury*, Warszawa 1987 i następne

Atlas dziejów świata, Warszawa 1997 (lub inny rozszerzony atlas historyczny)

10. Organizacja

We wszystkich sprawach organizacyjnych należy kontaktować się z Krystyną Milewską, Dział Edukacji Muzeum Narodowego w Szczecinie, ul. Wały Chrobrego 3, 70-502 Szczecin, e-mail: k.milewska@muzeum.szczecin.pl, tel. 91 43 15 269 lub 797 705 269.